

Helsingin Kehitysvammaatuki 57 ry

Toimintasuunnitelma ja talousarvio 2016

Sisällysluettelo

1 JOHDANTO	5
2 EDUNVALVONTA JA JÄRJESTÖTOIMINTA	5
2.1 Edunvalvonta ja vaikuttamistoiminta	5
2.2 Jäsenistö	6
2.3 Viestintä ja markkinointi	6
2.4 Kehittämistoiminta	6
2.4.1 Vekkari, vertaisesta kaveri -projekti ja keharikaveri- ja vapaaehtoistoiminta	7
2.4.2 Uudet projektit	7
2.5 Tapahtumat	8
3 TUKITOIMINTA	8
3.1 Perheiden vertaistukitoiminta	8
3.1.1 Ryhmätoiminta	9
3.1.2 Teemaillat/päivät	9
3.1.3 Ohjaukselliset perhekurssit	9
3.1.4 Ensitukityö	10
3.2 Perheiden virkistystoiminta ystävätupatoiminnan kanssa	10
3.2.1 Vapaaehtoistoiminta	10
3.3 Leirit	11
3.4. Kerho- ja ryhmätoiminta	12
3.4.1 Kerhot	12
3.4.2 Täydentävät ryhmät	13
3.4.3 Seniorikerho	13
3.5 Ystävätupatoiminta ja perheiden virkistystoiminta	13
3.6 Keharikaveri-, vertais- ja vapaaehtoistoiminta	14
3.7 Parkkitoiminta perheille, joissa lapsella tai nuorella on kehitysvamma	16
3.7.1 Kotiparkkitoiminta	16
3.7.2 Toimintaparkkitoiminta	16
3.7 Toiminnan arviointi ja raportointi	17
4 PALVELUTOIMINTA	17
4.1 Oskarinpuiston toimintakeskus	17
4.1.1 Seniorikerho	18
4.2 Ryhmäkodit ja tukiasunnot	18
4.2.1 Kankurinkulman ryhmäkoti	18
4.2.2 Oskarinpuiston ryhmäkoti	19
4.2.3 Myllykaaren ryhmäkoti ja tukiasunnot	19
4.3 Palvelutoiminnan kehittäminen	19
5 HALLINTO JA HENKILÖKUNTA	20
5.1 Hallitus	20
5.2 Toimikunnat	20
5.3 Henkilökunta	20
6 TALOUS	21
6.1 Puitesopimukset	21
6.2 Avustukset	21
6.3 Varainhankinta	21
7 KIINTEISTÖT JA HUONEISTOT	21
7.1 Läntinen Brahenkatu 2 ja Bulevardi 34	22
7.2 Marjaniemen kiinteistöt	22
7.3 Myllykaaren huoneistot	22
7.4 Myllypuron huoneistot	22
8 TIIVISTELMÄ VUODEN 2016 PÄÄPAINOPISTEISTÄ JA TOIMENPITEISTÄ	23
9 TALOUSARVIO	24

1 JOHDANTO

Vuosi 2016 on Helsingin Kehitysvammatuki 57 ry:n 59. toimintavuosi. Toimintavuoden teemana on kohtaaminen. Teemaa kuljetetaan ja toteutetaan toimintojen sisällä.

Yhdistys toimii Helsingissä ja pääkaupunkiseudulla kehitysvammaisten ihmisten ja heidän perheidensä edunvalvonta- ja tukiyhdistyksenä edistään heidän mahdollisuuksiaan toimia yhteiskunnan tasa-arvoisina ja täysivaltaisina jäseninä.

Yhdistyksemme on edistysellinen edunvalvontajärjestö, joka tuottaa jäsenistölleen sekä muille pääkaupunkiseudulla asuville kehitysvammaisille ihmisille, heidän omaisilleen ja läheisilleen heidän tarpeitaan vastaavia palveluita. Tuotamme palvelut laadukkaasti, tehokkaasti ja taloudellisesti kestäväen kehityksen periaattein yksin tai yhdessä muiden pääkaupunkiseudulla alalla toimivien yhteisöjen, kuntien ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa.

Yhdistys toimii luotettavana ja kannustavana työnantajana luoden työntekijöitä ja heidän ammattitaitoaan arvostavan ja edistävän työilmapiirin.

Helsingin Kehitysvammatuki 57 ry:n toimintaa ohjaavat arvot ovat

- hyvä elämä
- arvostava kohtaaminen
- asiakaslähtöisyys
- yhteistyö
- asiantuntijuus.

Toimintasuunnitelma noudattaa yhdistyksen strategiaa.

2 EDUNVALVONTA JA JÄRJESTÖTOIMINTA

2.1 Edunvalvonta ja vaikuttamistoiminta

Edunvalvonnan ja vaikuttamistoiminnan keskeisiä painopisteitä ovat edelleen Helsingin kaupungin viranhaltijoiden ja pääkaupunkiseudun muiden toimijoiden kanssa tehtävä yhteistyö ja verkostoituminen. Seuraamme Helsingin kaupungin uuden organisaation toimia ASU-hankkeen toteuttamisessa sekä siihen liittyviä päätöksiä ja vaikutuksia kehitysvammaisten ihmisten asumiseen. Kehitysvammaisten työ- ja päivätoimintojen sekä asumisen kilpailutuksen vaikutusta toimintojen laatuun seurataan myös. Vammaispalvelu- ja kehitysvammalakien yhdistäminen sekä muuhun lainsäädäntöön vaikuttaminen ovat vaikuttamistoiminnan keskiössä valtakunnallisesti. Suomen hallituksen uudelleen käynnistämä SOTE-uudistus sekä pääkaupunkiseudun hallinnon mahdollinen muuttuminen ovat asioita, joita on myös tarkasti seurattava.

Yhdistyksen tehtävänä on seurata paikallisesti voimaan tulleiden ja tulevien lakien ja säännösten toteutumista Helsingissä. Mm. vammaislainsäädännön uudistus ja itsemääräämisoikeuslain voimaan tulo keväällä 2016 ovat tärkeitä seurattavia asioita. Olemme mukana seuraten ja toimien ottamalla kantaa ja tekemällä aloitteita yhteistyössä alan muiden järjestöjen ja toimijoiden kanssa.

2.2 Jäsenistö

Jäsenmäärän kasvattaminen on tärkeää sekä paikallisen että valtakunnallisen vaikuttamisen kannalta. Aktiivisen jäsenhankintatyön tulee näkyä kaikissa yhdistyksen järjestämissä tapahtumissa ja toiminnoissa. Uusien jäsenien tavoittamiseksi kehitämme edelleen esim. nettisivujemme sisältöä ja uusia tapoja osallistaa jäsenistöä yhdistyksen toimintaan (mm. some ja internet). Markkinointiviestinnän suunnitelmalla täydennetään tätä osaa.

Kehitysvammaisten ihmisten ja heidän perheidensä tietoisuutta lisätään ja ylläpidetään järjestämällä erilaisia koulutus- ja teemailtoja (mm. lainsäädännön uudistuminen, itsemääräämisoikeus) ajankohtaisista asioista sekä tarjoamalla neuvontaa ja ohjausta.

Jäsenetuihin kuuluvat yhdistyksen jäsentiedote ja joko Tukiviesti- tai Leija-lehti. Jäsenille tarjotaan alempaa osallistumismaksua joihinkin yhdistyksen järjestämiin toimintoihin.

2.3 Viestintä ja markkinointi

Yhdistykselle laaditaan vuoden 2015 loppuun mennessä markkinointiviestintästrategia, jonka osana laaditaan vuosittainen suunnitelma markkinointiviestinnälle.

Yhdistyksen toiminnasta ja kehitysvamma-alaan liittyvistä asioista tiedotetaan perinteisesti jäsentiedotteessa ja yhdistyksen kotisivuilla. Vuonna 2016 kotisivuja kehitetään edelleen siten, että sivujen avulla kiinnostus yhdistyksemme toimintaa kohtaa kasvaa sekä jäsenistön että muiden sivuillamme käyvien keskuudessa. Sekä yhdistyksellä, keharikaveritoiminnalla että Vekkari-projektilla on omat Facebook-sivunsa. Keharikaveri- ja Vekkari-sivustot toimivat myös omilla nettiosoitteillaan.

Jäsentiedote uudistetaan ja vuonna 2016 siirrytään tiedotteen sähköiseen toimittamiseen. Tiedote tullaan postittamaan edelleen jäsenille ja yhteistyökumppaneille siinä tapauksessa, että heillä ei ole mahdollisuutta ottaa vastaan sähköistä tiedotetta. Jäsentiedotteet löytyvät myös yhdistyksen kotisivuilta.

Syksyllä ilmestyvä Vapaa-ajan toiminta -esite uudistetaan sekä sisällöllisesti että ulkoasultaan vastaamaan nettisivujen ja uusien esitteiden ilmettä. Palveluyksiköiden tiedottaminen uudistetaan palvelemaan asiakkaiden tarpeita ja toiminnan läpinäkyvyyden edistämistä sekä palvelujen markkinointia. Palvelutoiminnan tiedottaminen tilaajan suuntaan uudistetaan markkinointiviestintästrategian mukaisesti.

Henkilökunnan sisäistä viestintää tehostetaan mm. uudistamalla henkilöstöviestintä. IMS-toiminnanohjausjärjestelmän uutissivun käyttöä tehostetaan ja selvitetään tarve intranetsivuille.

2.4 Kehittämistoiminta

Osallistumme myös vuonna 2016 aktiivisesti Kehitysvammaisten Tukiliitto ry:n, Uudenmaan Kehitysvammaisten tukipiiri ry:n, Kehitysvammaliiton, Kehitysvamma-alan asumisen neuvottelukunnan, Suomen Vammaisurheilu ja -liikunta VAU ry:n sekä muiden valtakunnallisten alan järjestöjen toimintaan. Yhteistyö myös muiden tukiyhdistysten, tukipiirien ja Me Itse ry:n kanssa on tärkeä osa yhdistyksen toimintaa.

Laajentunut ensitukityö jatkuu edelleen Kätilöopistolla, Naistenklinikalla ja Jorvin sairaalassa. Ensitukityön sisällöstä kerrotaan tarkemmin perheiden vertaistukitoiminnan kohdassa 3.1.4.

Monikulttuuristen perheiden löytäminen ja mukaan saaminen on edelleen haasteellista ja vaatii pitkäjänteistä työtä. Etsimme yhteistyökumppaneita (mm. vammaisten maahanmuuttajien tukikeskus Hilma) kehittämään kanssamme sellaisia toimintoja, joilla voidaan tukea niitä monikulttuurisia perheitä, joissa on kehitysvammainen perheenjäsen.

Autismisäätiön hallinnoimassa Haaste-hankeessa (2011-2014) tuotettuja hyviä tapoja jatketaan yhdistyksen toiminnoissa, ja tarpeen mukaan jatketaan henkilöstön koulutusta.

Saadaksemme uusia ammattitaitoisia työntekijöitä kehitysvamma-alalle tiivistämme verkostoitumista ja kehitämme edelleen hyvin toimivia yhteistyömuotojamme sosiaali- ja terveysalan oppilaitosten kanssa (oppisopimusopiskelijat, käytännön harjoittelujaksot, opinäytetyöt ja projektit).

Yhdistyksen toiminnan kehittäminen resursoidaan vastamaan yhdistyksen strategiaa. Toiminnan kehittämiseen suunniteltu resurssi koordinoi kaikkien toimintojen kehittämistyötä ja viestintää työnimellä kehittämisen ja viestinnän koordinaattori. Tehtävänkuva ja nimike täsmentyvät saatuamme RAY:n avustusten ja Helsingin kaupungin järjestöavustusten päätökset joulukuussa 2015. Yhdistyksen toimintojen sisältöjen kehittäminen on yksi painopistealue vuonna 2016. Kehittämisen perustana ovat jäsenistön, muiden toimijoiden, avustustahojen ja yhteistyötahojen tarpeet, odotukset ja toiveet sekä esim. avustustahojen asettamat laatuvaatimukset. Nämä tarpeet, odotukset ja toiveet selvitetään markkinointiviestintäsuunnitelmassa suunnitellulla tavalla.

2.4.1 Vekkarit, vertaisesta kaveri -projekti ja keharikaveri- ja vapaaehtoistoiminta

Vekkarit, Vertaisesta kaveri -projekti (2012–2015) päättyi vuonna 2015. Projektista toteutetaan loppuarviointi syksyllä 2015. Vekkarille on haettu RAY:n Ak-avustusta kevään 2015 haussa.

Keharikaveri-, vertais- ja vapaaehtoistoimintaa haettiin RAY:ltä lisäksi yhdistettynä syksyllä 2015. Tavoitteena on turvata Vekkarin hyvät käytännöt ja yhdistää laaja vapaaehtoistoiminta yhdeksi kokonaisuudeksi RAY:n ohjeiden mukaan. Joulukuussa 2015 tulevien päätösten kukaan vuonna 2016 toteutetaan joko yhdistettyä keharikaveri-, vertais- ja vapaaehtoistoimintaa tai keharikaveri- ja vapaaehtoistoimintaa omanaan ja Vekkarin vertaistoimintaa omanaan.

2.4.2 Uudet projektit

Keväällä 2015 on haettu Raha-automaattiyhdistykseltä uutta projektia perheiden vertaistukitoiminnan edistämiseksi ja maahanmuuttajaperheiden (kehitysvammainen henkilö perheessä) tavoittamiseksi. Vuonna 2013 haettua Verstaas-projektia hyödynnettiin hakemuksen pohjana. Haetun projektin tavoitteena on käynnistää vertaistukitoiminta, jossa perheitä ja vanhempia yhdistävät yhteiset harrastukset eikä korostetusti erityislapsen perhe. Yhteistyökumppaneita haetaan urheilu-, vapaa-ajan ja kulttuuriseuroista ja -yhdistyksistä. Rahoituspäätös saadaan joulukuussa 2016.

Vuonna 2016 tullaan hakemaan projektirahoitusta hankkeeseen, jonka suunnittelevat kaksi yhdistyksen työntekijä RAY:n suosittelman oppisopimuskoulutuksen avulla. Hankesuunnitteluun, toteuttamiseen, arviointiin ja käytännön toiminnaksi saattamiseen rakennettu oppisopimuskoulutus käynnistyy syksyllä 2015 ja päättyi keväällä 2017.

2.5 Tapahtumat

- Kehitysvammaisten taiteilijoiden tapahtuma KeMuT Finlandia-talossa toteutetaan 44. kerran 30.1.
- Ystävänäpäivän talvirieha on 14.2.
- Eläintarhan kisat/liikuntapäivä järjestetään keväällä yhteistyössä Metropolia Ammatikorkeakoulun ja liikuntaviraston kanssa.
- Kinaporin kevätkarkelot kerholaisille
- Suunnitellaan ja toteutetaan ”Brahen kentän festarit” ajatuksella ”haasta valitsemasi henkilö”. Tavoitteena on koota Kalliossa toimivia yrityksiä ja yhdistyksiä yhteiseen festivaaliin Brahen kentälle heinä-elokuussa 2016.
- KOULU-tapahtuma elokuussa, kokemustiedon jakamisen päivä.
- Sadonkorjuukekkerit syksyllä.
- Valtakunnallisen kehitysvammaisten viikon teemaan liittyvä tapahtuma toteutetaan joulukuussa.
- Kauneimmat joululaulut -tilaisuus järjestetään yhteistyössä Seurakuntayhtymän vammaistyön kanssa.
- Yhdistyksen joulujuhla joulukuussa 2016

3 TUKITOIMINTA

3.1 Perheiden vertaistukitoiminta

Perheiden vertaistukitoiminnan tavoitteena on tukea perheen arjen sujuvuutta ja hyvinvointia tarjoamalla monipuolisesti mahdollisuuksia vertaistukeen, tietoa kehitysvammaisuuteen liittyvistä asioista sekä virkistystä ja tukea eri elämäntilanteissa helsinkiläisille perheille, joissa on perheenjäsen jolla on kehitysvamma. Toimintaan osallistuminen ei edellytä yhdistyksen jäsenyyttä. Toiminnan tavoitteena on ehkäistä syrjäytymistä ja vahvistaa perheen voimavaroja tilanteissa, joissa perheen tilanne muuttuu kehitysvammaisen lapsen syntyessä sekä lapsen elämän nivelkohdissa (vauvasta leikki-ikäiseksi, koululaiseksi, opiskelijaksi ja mahdollisimman itsenäiseksi aikuiseksi). Monenlaisen tuen tarve korostuu näissä muutoskohdissa. Toimintaa toteuttaa yksi kokopäiväisesti palkattu perhetyön suunnittelija.

Toiminta ajoittuu ilta-aikoihin sekä viikonloppuihin tarjoten myös työssä käyville vanhemmille mahdollisuuden osallistua. Toiminnassa painottuvat alkutuki lapsen syntymän jälkeen ja lapsen kehityskaareen nivelvaiheet.

Vanhemmille tarjotaan henkilökohtaista ohjausta ja neuvontaa. Perhetyön suunnittelijan apua tarjotaan erilaisiin perheen muutoskohtien palvelukokonaisuuksien suunnitteluun. Perhetyön suunnittelija osallistuu myös perheiden toiveesta kouluissa, päiväkodeissa tai perheen kotona tapahtuviin palavereihin.

3.1.1 Ryhmätoiminta

Ryhmätoiminnan tavoitteena on tarjota vanhemmille vertaistukea eri elämäntilanteissa ja erilaisissa perhetilanteissa. Ryhmiä perustetaan vanhemmilta saatujen palautteiden ja toiveiden pohjalta.

- Vaikeavammaisten lasten vanhemmat, äitien ryhmä, isien ryhmä ja kehitysvammaisten aikuisten vanhemmat. Ryhmät kokoontuvat keskimäärin 2 x keväällä ja 2 x syksyllä
- Toiminnallinen ryhmä kaikenikäisten kehitysvammaisten lasten äideille kokoontuu 6 kertaa.
- Vanhempien parkki, jossa lapsille/nuorille on erillistä ohjelmaa kokoontuu 4 kertaa.
- Toiminnallisia ryhmiä järjestetään nuorelle ja vanhemmalle 1 x keväällä ja 2 x syksyllä
- Vanhempien toiminnallinen ryhmä kokoontuu 2 kertaa vuodessa

3.1.2 Teemaillat/päivät

Teemailltoja järjestetään vanhemmuuden ja jaksamisen tukemiseksi erilaisista aiheista vanhempien toiveet ja ajankohtaisuus huomioiden.

Tulevana toimintavuonna järjestetään seuraavat teemaillat:

- asuminen – tilanne Helsingissä
- murrosikä ja itsenäistyminen
- kotoa muutto
- YKS (yksilökeskeinen elämänsuunnittelu) teemailla
- kommunikaatioapuvälineet ja tulkkipalvelut erikseen taaperoikäisten vanhemmille sekä nuorten ja aikuisten vanhemmille
- epilepsia ja kehitysvamma
- leikki-ikäisen tunneilmaisun tukeminen
- tunnemittarin rakentaminen
- henkilökohtainen apu.

3.1.3 Ohjaukselliset perhekurssit

Kurssien tavoitteena on tarjota tietoa, vahvistaa vanhempien voimavaroja sekä mahdollistaa vertaistuki vanhemmille, kehitysvammaisille lapsille ja nuorille, heidän sisaruksilleen sekä lähiomaisille. Kurssien pituus vaihtelee yhdestä vuorokaudesta kahteen vuorokautteen.

- Alle kouluikäisten lasten perhekurssi syksyllä.
- Kouluikäisten lasten perhekurssi keväällä.
- Voimaannuttava valokuvaus vanhemmille
- Viikonloppu yksinhuoltajavanhemmille yhteistyössä Leijonaemot ry:n kanssa elokuussa.
- Kehitysvammaisten lasten äitien vertaisviikonloppu marraskuussa.
- Viikonloppukurssi sisaruksille vuoden lopulla.

3.1.4 Ensitukityö

Ensitukitoimintaa jatketaan yhteistyössä HUS:n kanssa. Vanhemmille tarjotaan mahdollisuutta ensituki-istuntoon. Istunnon tarkoituksena on tukea vanhempia uudessa elämäntilanteessa, antaa tietoa, rakentaa tukiverkostoa sekä mahdollistaa asiasta puhuminen niin, että kaikki perheen toivomat henkilöt ovat samaan aikaan läsnä. Vanhempien kuorma kevenee, kun ei tarvitse kertoa usein vaikeaa asiaa usealle eri ihmiselle erikseen. Perhe määrittää itse keitä he haluavat kutsua paikalle. Paikalla on aina ensitukiryhmään kuuluva kättilö, lääkäri sekä vertaisvanhempi. Jäsenistöstä on koottu ryhmä vapaaehtoisia tukivanhempia, jotka osallistuvat ensitukityön toteuttamiseen. Ryhmistä saatu palaute on erittäin myönteistä. Istunto järjestetään perheen toiveesta.

Ensitukiryhmäläisille järjestetään työnohjauksellisia tapaamisia 2 x keväällä ja 2 x syksyllä. Vuosittain järjestetään myös päivän mittainen seminaari. Vuonna 2016 järjestetään koulutus uusille ensitukityöhön osallistuville henkilöille.

3.2 Perheiden virkistystoiminta ystävätupatoiminnan kanssa

Perheiden virkistystoiminnassa punaisena lankana kulkee vertaistuki. Rahoitus toimintaan tulee RAY:ltä. Toiminta jakautuu yhteistyössä Ystävätuvan kanssa järjestettyyn toimintaan sekä pelkästään vanhemmille suunnattuun toimintaan.

- Ystävätuvan kanssa järjestettävät yhteiset, koko perheelle suunnatut virkistys- ja vertaistapahtumat ovat teatteri- ja päivämatkoja. Yhteistyön tavoitteena vanhempien näkökulmasta on tarjota voimaannuttavia kohtaamisia ja näköaloja oman lapsen voimavaroista tulevaisuudessa. Tämä toteutuu kun vanhemmat näkevät aikuisten itsenäisesti mukana olevien kehitysvammaisten osallistuvan itsenäisesti yhteisiin tapahtumiin. Tukihenkilöiden ja avustajien kanssa retkillä ja tapaamisissa olevat tarjoavat mallia siitä, miten tuetusti voi ilman vanhempia tulevaisuudessa olla osallisena ja elää itsenäistä elämää.

Aikuiset kehitysvammaiset ihmiset antavat vanhemmille mallia omien lasten/nuorten itsenäisen elämän mahdollisuuksista.

- Vanhemmille suunnattu vertais- ja virkistystoiminta koostuu kaikille vanhemmille avoimista tapahtumista sekä isille tai äideille erikseen järjestetyistä tapahtumista.. Toimintaa järjestetään kysyntää vastaavaksi lyhyelläkin varoajalla matalan kynnyksen periaatteella. Vertaistapaamiset, jotka rakentuvat virkistykseen näkökulmasta, rohkaisevat ja helpottavat ensikertalaisia mukaan.

3.2.1 Vapaaehtoistoiminta

Perheiden parissa tehtävällä vapaaehtoistoiminnalla mahdollistetaan vanhempien virkistäytyminen ja pieni vapaahetki yhteisissä tilaisuuksissa. Vapaaehtoiset ovat olleet mukana virkistuspainotteisissa tapahtumissa. Vapaaehtoiseksi perheiden vertaistukitoimintaan on voinut ilmoittautua oman kiinnostuksen mukaan yhdistyksen järjestämän vapaaehtoistoiminnan koulutuksen yhteydessä.

3.3 Leirit

Vuodeksi 2016 on haettu avustusta 15 leiriin. Yksi leireistä järjestetään koululaisille hiihtolomaviikolla viikolla 8 Lappohjassa. Kesällä 2016 järjestetään 14 leiriviikkoa. Leiriviikot kestävät 4–6 päivää (maanantai–lauantai). Kaksi leiriä järjestetään päiväleirinä. Päiväleireistä toinen on tarkoitettu nuorille ja toinen senioreille. Lisäksi syksyllä olisi tarkoitus järjestää kouluikäisille yksi viikonloppuleiri. Viikonloppuleirin tarve selvitetään leirin suunnitteluvaiheessa.

Leiripaikkoina toimivat alustavasti sovitusti Sopukan koulutuskeskus Sipoossa, Högsandin loma- ja kurssikeskus Lappohjassa, Lomakoti Kotoranta, Leirikeskus Elämännokka Sammatissa ja Rastilan leirintäalue. Päiväleirit toteutetaan toimimalla ja vieraillemalla eri puolilla Helsinkiä ja sen lähiympäristössä. Kokoontumispaikkana päiväleireillä toimivat yhdistyksen Ystävätupa ja/tai Oskarinpuiston toimintakeskus. Uusia mahdollisia leiripaikkoja kartoitetaan syksyn aikana huomioiden esteettömyys.

Leirejä tarjotaan kaiken ikäisille (alikärajana on 10 v) kehitysvammaisille henkilöille: koululaisille, nuorille, aikuisille ja senioreille. Koululaisten leirejä on kaksi.

Runsaasti erityistä tukea ja apua tarvitseville kehitysvammaisille järjestetään yksi oma leiri. Kesällä 2015 toteutettiin leiri myös autismin kirjon nuorille. Tästä leiristä kerätyn kokemuksen perusteella lopullinen päätös autisteille järjestettävän leirin osalta kesälle 2016 tehdään alkuvuodesta 2016. Nuorten, aikuisten ja senioreiden leireillä on paikkoja 14–16 ja koululaisten leireillä 12–14. Runsaasti erityistä tukea tarvitsevien leirillä on 6 osallistujaa. Sekä kouluikäisten että senioreiden päiväleireille mahtuu 12 osallistujaa ja syksyn viikonloppuleirille 8. Leiripäiviä talvileiriltä tulee korkeintaan 84, kesäleireiltä n. 1000 ja viikonloppuleiriltä korkeintaan 24.

Leiriläisten hyvinvoinnista, turvallisuudesta ja virikerikkaasta ohjelmasta huolehtivat talvileirillä 11 leiriohjaaja ja kesällä 18 leiriohjaajaa. Kesältä 2015 kerätyn kokemuksen perusteella tarvitaan suurempi ohjaajamäärä mahdollistamaan päällekkäisten leirijaksojen järjestämisen. Runsaasti erityistä tukea ja apua tarvitsevien henkilöiden leireillä ohjaajien tarve on muita leirejä suurempi.

Ohjaajiksi rekrytoidaan eri alojen opiskelijoita (lähinnä sosiaali- ja terveydenhuolto-, vapaa-aika- ja opetustoimi). Ohjaajat työskentelevät kolmessa vuorossa. Hiihtolomaleirin ohjaajille järjestetään talvella ennen leiriä yksi perehdytys- ja koulutuspäivä. Kesäleirien ohjaajille järjestetään kesän alussa kolmipäiväiset perehdytys- ja koulutuspäivät, myöhemmin kesällä on vielä 2–3 suunnittelupäivää loppukesän leireille. Mahdolliselle autismin kirjon nuorille järjestettävälle kesäleirille rekrytoidaan osaamisen tueksi erityisosaamista joko omasta palvelutoiminnan henkilöstöstä tai alan ammattilaisista muualta. Lisäksi järjestämme hätäensiapukoulutuksen niille ohjaajille, joilla ei ensiapukoulutusta ole. Syksyn viikonloppuleirin ohjaajien perehdytyksen ja koulutuksen tarve ja ajankohta arvioidaan leirin ajankohdan, leiriläisten ja ohjaajien varmistuttua.

Koko leiritoiminnan suunnittelusta, sopivien leirikeskusten etsimisestä ja sopimisesta, henkilökunnan rekrytoinnista ja heidän perehdytyksensä järjestämisestä, tiedottamisesta, leiriläisten valinnasta, budjetin ja toiminnan seurannasta, toiminnan arvioinnista, sekä kehittämisestä vastaa yhdistyksen vapaa-ajan koordinaattori. Vuoden 2016 kesäleirien suunnitteluun osallistuvat myös kesälle valittavat vastaavat leiriohjaajat. Rekrytointi tehdään hyvissä ajoin vuoden 2016 alussa, jolloin vastaavat leiriohjaajat voivat myös osallistua leiriohjaajien ja leiriläisten valintoihin.

Vuoden 2016 leirien sisällön ja toiminnan organisoinnin suunnitelmat tehdään vuoden 2015 leirien palautteiden pohjalta. Leiriläisiltä, omaisilta ja ohjaajilta kerätty ja saatu palaute toimivat suunnitelman perustana niin, että leirien turvallisuus ja toiminnallisuus mahdollistavat leirien onnistumisen ja leiriläisten positiivisen kokemuksen.

Leiritarjonnasta ja hakumenettelystä tiedotetaan yhdistyksen kotisivuilla ja jäsentiedotteessa. Jäsentiedotteen jakelupiiriin kuuluvat jäsenistön lisäksi koulut ja oppilaitokset, kehitysvammaisten ihmisten työ- ja päivätoimintapaikat, ryhmäkodit sekä kehitysvammahuollon sosiaalityöntekijät. Sosiaalityöntekijöille lähetetään ennakoon erikseen tiedot leireistä ja hakumenettelystä.

3.4. Kerho- ja ryhmätoiminta

Kerho- ja muun ryhmätoiminnan tarkoitus on tarjota riittävästi erilaisia mielekkäitä harrastusmahdollisuuksia ja hyviä hetkiä eri-ikäisille kehitysvammaisille ihmisille. Toiminta rahoitetaan Helsingin kaupungin järjestöavustuksella.

3.4.1 Kerhot

Helsingin Kehitysvammatuki järjestää erilaista kerhotoimintaa kaiken ikäisille kehitysvammaisille ihmisille. Vuoden 2016 kerhotoiminnan kevätkausi on 11.1.–29.4. ja syyskausi 19.9.–16.12. Kerhojen ryhmiä on kaikkiaan n. 26. Kerhotarjonnassa on pienten lasten erityismuskareita, laulu- ja musiikkikerhoja, luovan toiminnan- ja taidekerhoja, ilmaisukerho, tietokonekerho, keskustelu- ja opiskelukerhoja, senioriklubi sekä erilaisia liikuntakerhoja. Vuoden 2016 painopisteenä on 13–17-vuotiaiden kerhotarjonnan kehittäminen ja lisääminen. Myös esim. viikonlopun kestäviä lyhytkursseja tullaan toteuttamaan. Niiden kurssien tarkoitus on tarjota mahdollisuus tutustua uusiin ja vähemmän esillä oleviin aihepiireihin ja harrastuksiin. Kerhojen painopiste huomioiden tämä saattaa tarkoittaa joidenkin muiden kerhojen vähentämistä tai harventamista. Kerhojen toteuttaminen uusilla tavoilla antaa mahdollisuuksia yksittäisten kerhojen lisäämiselle ilman joidenkin muiden kerhojen lopettamista kokonaan.

Kerhot kokoontuvat yleensä kerran viikossa iltaisin. Kerhokerran pituus on pääsääntöisesti 1,5 tuntia. Kerhotiloina käytetään omien tilojen lisäksi mm. sosiaali-, nuoriso-, opetus- ja kulttuuritoimen tiloja. Lisäksi on käytössä erityistiloja kuten atk-luokka ja liikuntasali. Osa käytössä olevista tiloista on maksullisia. Kerhoja järjestetään eri puolella Helsinkiä: Kalliossa, Hakaniemessä, Sörnäisissä, Itäkeskuksessa, Malmilla, Marjaniemessä, Kannelmässä ja Vuosaaressa.

Kerhoihin haku tapahtuu elokuussa. Kerhopaikka on voimassa sekä syys- että kevätkauden. Kerholaisten valinta tapahtuu Helsingin Kehitysvammatuen toimesta siten, että uudet hakijat ovat etusijalla. Ryhmäkoot ovat 6–15 henkilöä. Kerhoihin osallistuu vuosittain n. 240 henkilöä.

Ryhmissä työskentelee yleensä kaksi ohjaajaa, jotka ovat pääsääntöisesti eri alojen opiskelijoita. Kerhotoiminnan suunnittelusta, resursoinnista, toiminnan seurannasta, arvioinnista ja kehittämisestä vastaa yhdistyksen vapaa-ajan koordinaattori. Kerhojen toiminnan pohjana on mm. kerholaisten ja heidän omaistensa palaute ja toiveet, joiden perusteella vapaa-ajan toimikunnassa suunnitellaan kerhojen sisältöjä.

3.4.2 Täydentävät ryhmät

Keväällä täydentävien ryhmien ohjelmassa on liikuntaa, salibandya, itämaista tanssia, luis-telua, vesiliikuntaa ja keilailua. Syksyllä ryhmien määrä pyritään pitämään vähintään sa-mana. Uusista ryhmistä tehdään tunnusteluja liikuntaviraston erityisliikunnan kanssa. Ryhmät kokoontuvat toiminnasta riippuen 7–14 kertaa/lukukausi. Ryhmät järjestetään yh-teistyössä liikuntaviraston kanssa. Liikuntavirasto avustaa tarvittaessa liikuntapaikko-jen/tilojen hankkimisessa ja tilavuokrissa. Täydentävät ryhmät ovat maksullisia. Toimintaa rahoitetaan osallistumismaksuilla ja liikuntaviraston ohjaajapalkkio- ja toiminta-avustuksilla.

3.4.3 Seniorikerho

Oskarinpuiston toimintakeskuksen tiloissa kokoontuu maanantaisin ja keskiviikkoisin klo10–13 seniorikerho. Kumpanakin päivänä kerhoon osallistuu viisi henkilöä ja yksi ohjaa-ja. Kerholaiset ovat työ/päivätoiminnasta eläkkeelle jääneitä kehitysvammaisia henkilöitä. Kerhon tavoitteena on tukea eläkkeelle jääneiden kehitysvammaisten henkilöiden toimin-takykyä sekä järjestää heille aktivoivaa ja virikkeellistä toimintaa. Kerholaiset suunnittele-vat toimintakauden alussa yhdessä ohjaajan kanssa toimintapäivien sisällön.

3.5 Ystävätupatoiminta ja perheiden virkistystoiminta

Toiminnan tavoitteena on tarjota eri-ikäisille kehitysvammaisille ihmisille ja heidän perheil-leen vertaistoimintaa, tietoa, tukea ja virkistystä. Toiminta tarjoaa matalan kynnyksen peri-aatteella mahdollisuuksia sosiaaliseen kanssakäymiseen turvallisessa ja avoimessa ilma-piirissä sekä monipuolista virkistystä ja vapaa-ajan toimintaa. Toimintaa rahoittaa pää-sääntöisesti RAY. Tässä osiossa esitellään ystävätupatoiminnan osuus, perheiden vertais-tuen osuus löytyy kohdasta 3.2.

- Jatketaan avointen ovien kerhokahvio- eli ystistoimintaa kahtena päivänä viikos-sa tammi–huhtikuussa ja syys–joulukuussa. Aukioloajat keskiviikkoisin klo 14–19 ja sunnuntaisin klo 13–16.
- Käynnistetään nuorten oma vertaistoiminta ”Teiniklubi”. Kokoontumiset Ystävä-tuvassa lauantaisin klo 13–16.
- Jatketaan suuren suosion saavuttaneita Ravintola Sture 21:n Villiklubi-iltoja ker-ran kuukaudessa lukuun ottamatta heinäkuuta. Osa illoista on ohjelmallisia, osa vapaamuotoisia. Illat ovat kaikille avoimia, jollei yksityistilaisuudesta ole erikseen mainittu. Villiklubin ikäraja on 18 vuotta.
- Järjestetään vuoden aikana viisi päiväretkä sekä kevätkesällä päiväristeily. Retkistä kolme tehdään perheiden ja ystävätuvan väen yhteisretkinä.
- Syyskuussa järjestetään Helsingin Seurakuntayhtymän vammaistyön kanssa yh-teisretki Valtakunnalliseen kehitysvammaisten kirkkopyhään.
- Järjestetään yksi noin viikon mittainen kesä/syysmatka.
- Järjestetään hiihtolomaviikolla Ystiksen äksön -virkistys- ja hyvinvointikurssi, touko–kesäkuussa farsia äidinkielenään puhuville maahanmuuttajanuorille ja -äideille yhteinen hyvinvointikurssi ja loka–marraskuussa kevyisiin ateriatkai-suihin perustuva salaattikurssi.
- Senioritoiminnan vahvistamiselle ja lisäämiselle on jatkuva tarve ikääntyvien ke-hitysvammaisten ihmisten määrän kasvaessa. Jatketaan kevät- ja syyskaudella tiistaisin joka toinen viikko kokoontuvaa senioriklubia sekä vapaaehtoisvoimin kokoontuvaa Eilan ja Leenan keinutuoliryhmää. Senioreille järjestetään myös omia retkiä ja tutustumiskäyntejä. Mahdollisuuksien mukaan jatketaan myös opiskelijoiden järjestämiä toimintatuokioita senioreille.

- Järjestetään tapahtumia, mm. vuosittainen Ystiksen biljardimestari -kilpailu.
- Yhteistyössä Kehitysvammaisten Palvelusäätiön ja Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen kanssa järjestetään Intti tutuksi -leiri Santahaminassa.
- Jatketaan yhteistyötä Me Itse ry:n Helsingin alajaoksen kanssa mm. järjestämällä yhdessä Valtakunnallisen kehitysvammaisten viikon tapahtuma.

Vuoden 2016 painopisteenä on Ystävätuvan sisällön kehittäminen. Sisällön kehittämisessä hyödynnämme ”RAY tukee -barometrin” tuloksia. Raha-automaattiyhdistyksen suunnittelema ”RAY tukee -barometri” on erityyppisten järjestöjen ja avustuskohteiden kohderyhmille suunnattu säännöllisesti toteutettava kysely. Helsingin Kehitysvammatuski 57 ry:n ystävätupatoiminta on valittu satunnaisotannassa 65 järjestön joukkoon. Barometrin tuottamaa tietoa käytetään järjestötoiminnan vaikuttavuusviestinnän välineenä sekä järjestötoiminnan kehittämisen tukena. Järjestöt saavat tuotetun tiedon myös omaan käyttöönsä.

3.6 Keharikaveri-, vertais- ja vapaaehtoistoiminta

Keharikaveri-, vertais- ja vapaaehtoistoiminnalle on haettu yhteistä rahoitusta aikaisemman keharikaveritoiminnan ja vapaaehtoistoiminnan Ak8-rahoituksen jatkoksi. Lisäksi Vekvari, vertaisesta kaveri –hankkeelle (C13 2012–2015) haettiin omaa Ak-rahoitusta toukokuussa 2015.

Vuodelle 2016 on kolme skenaariota

1. Keharikaveri-, vertais- ja vapaaehtoistoiminta yhdistetään yhden toimintokohtaisen rahoituksen (Ak8) alle, kuten tässä toimintasuunnitelmassa on kuvattu.
2. Keharikaveri ja vapaaehtoistoiminta jatkaa omalla toimintokohtaisella rahoituksellaan ja vertais- ja vapaaehtoistoiminta saa oman uuden toimintokohtaisen rahoituksen.
3. Keharikaveri- ja vapaaehtoistoiminta jatkaa Ak8-rahoituksella, vertais- ja vapaaehtoistoiminta ei saa rahoitusta. Kehittämishankkeessa havaittuja hyviä toimintamalleja ei rahoiteta omana toimintana ja Ray jättää sen haetusta Ak8-rahoituksesta pois.

Tämä toimintasuunnitelma sisältää skenaarioiden 1 tai 2 toteutumisen. Mikäli skenaario 3 toteutuu, jää vertais- ja vapaaehtoistoiminta tästä toimintasuunnitelmasta pois, jolloin toimintasuunnitelma toteutuu keharikaveri- ja vapaaehtoistoiminnan osalta.

Mikäli skenaario 3 toteutuu, siirtyy loppuneesta projektista rahoitusta vuodelle 2016, ja projektikoordinaattori sammuttaa koordinaattorin tukea tarvitsevat projektin toiminnot sekä varmistaa yhdistykseen juurtuneen toiminnan jatkuvuuden.

Tämä toimintasuunnitelma kuvaa skenaariota 1 eli toimintojen yhdistämistä. Päätoimisia työntekijöitä on kaksi, joille toiminnan vastuualueet jaetaan. Vertais- ja vapaaehtoistoiminnan koordinaattori 1 vastaa keharikaveritoiminnan ja vapaaehtoistoiminnan kehittämisestä. Vertais- ja vapaaehtoistoiminnan koordinaattori 2 vastaa vapaaehtoistoiminnan (tapahtumat ja toiminnot) ja vertaisryhmien tukemisesta.

Koulutustoimintaa kehitetään ja se jatkuu siten, että keharikaveritoiminnan, yhdistyksen kehitysvammaisille ihmisille ja ei-kehitysvammaisille tarkoitettujen vapaaehtoistoiminnan koulutusten ja vertaisryhmätoiminnan koulutuspaketit yhdistetään. Koulutus on kokonaisuudessaan kolmiosainen. Ensimmäinen osio on yhteinen kaikille yhdistyksen vapaaehtoistoimintaan haluaville eli kehitysvammaisille ihmisille ja ei-kehitysvammaisille ihmisille tarkoitettu yhteiskoulutus. Koulutuksia on 4/vuosi, tavoitteena 18 osallistujaa/kerta. Koulutuksen toinen osio on suunnattu ei-kehitysvammaisille ihmisille jotka haluavat tehdä vapaaehtoistoimintaa kehitysvammaisten ihmisten parissa (4/vuosi, tavoitteena 10 osallistu-

jaa). Kolmas osio on kiinnostuksen kohteiden mukainen syventävä koulutus vain taustatukihenkilötoimintaan (2/vuosi, tavoitteena 4 osallistujaa) tai/ ja keharikaveritoimintaan (4 /vuosi, tavoitteena 9 osallistujaa) suuntaaville henkilöille. Keharikaveri- ja taustatukihenkilötoimintaan osallistuminen vaatii osallistumiseen kaikkiin kolmeen kertaan. Näiden lisäksi on erikseen vertaisryhmien vetäjien koulutus (1/vuosi, 6 osallistujaa).

Keharikaveripareja yhdistetään. Pariksi pyritään löytämään ihmisiä, joilla on yhteisiä mielenkiinnon kohteita. Keharikavereita tuetaan mahdollisissa ongelmatilanteissa puhelimitse ja sähköpostitse. Kaveriparit on kirjattu järjestelmään ja keharikaverit lähettävät raportin tapaamisista. Keharikaveripareille järjestetään vuoden aikana 2 omaa tapaamista, jotta kaveripareilla on mahdollisuus verkostoitua toistensa kanssa.

Ihmisiä innostetaan vapaaehtoistoimintaan kehitysvammaisten ihmisten parissa markkinoimalla toimintaamme ja olemalla mukana esim. vapaaehtoistoiminnan messuilla. Vapaaehtoistoimijat, keharikaverit ja taustatukihenkilöt perehdytetään vertais- tai vapaaehtoistoimintaan ja heitä tuetaan ja motivoidaan toimintaan järjestämällä virkistys- ja työnohjauksellisia tapaamisia (kokoontumisia vähintään 2/vuosi). Tuen ja motivoinnin keinoja ovat puhelinkeskustelut, henkilökohtaiset tapaamiset, sähköpostit ja kirjeet.

Kehitysvammaisia ja ei-kehitysvammaisia vapaaehtoistoimijoita tuetaan toteuttamaan heidän näköistään vapaaehtoistoimintaa tapahtumissa. Vapaaehtoistoimijoiden toimintaa toteutetaan Vekvari, vertaisesta kaveri -projektin vapaaehtoistoiminnan prosessin mukaisesti. Koordinaattori hakee vapaaehtoistoimijoita tilauksissa tai yhteistyökumppaneilta tullessiin tapahtumiin jäsentiedotteen kautta, yhdistyksen vapaaehtoisille perustetun Facebook-ryhmän kautta tai suoraan puhelimitse. Vapaaehtoinen perehdytetään toimintaan ennen tapahtumaa. Tarvittaessa ennen tapahtumaa pidetään infoilta vapaaehtoisten ryhmälle ja tapahtumapaikkaan tutustutaan etukäteen. Tapahtuman jälkeen tilaaja sekä vapaaehtoinen antavat palautteen arviointilomakkeella. Lisäksi uusien vapaaehtoisten perehdyttämisessä hyödynnetään jo toiminnassa mukana olleiden toimijoiden kokemus.

Vertaisryhmätoimintaa käynnistetään uusille vertaisryhmän vetäjille (tavoite 4 uutta ryhmää/vuosi). Aikaisemmin koulutettuja toimijoita tuetaan ja motivoidaan toimintaan ja vertais- ja vapaaehtoistoimijoita tuetaan toimintaan. Tarvittaessa palkataan taustatukihenkilö vertaisryhmien käynnistämisen ajaksi. Palkattu taustatukihenkilö tukee vertaisryhmän vetäjiä toiminnan ensimmäisen puolen vuoden ajan. Tämän jälkeen taustatukena toimiminen siirtyy vapaaehtoistoimijoille. Pysyvä taustatukihenkilö on alussa tärkeä, jotta vertaisryhmän vetäjä oppii ottamaan vastuullisen roolin ja saa tukea samalta henkilöltä. Itseluottamuksen kasvaessa ei enää haittaa jos taustatukihenkilö vaihtuu. Taustatukihenkilön tarve saattaa myös alun jälkeen keventyä tai poistua.

Vetäjät tekevät joka kausi kausisuunnitelman, jossa he voivat muuttaa toimintatapoja, aiheita tms. Ryhmiä myös jää tauolle tai päättyy vetäjien elämäntilanteen mukaan. Vetäjän halutessa lopettaa käydään palautekeskustelu ja ohjataan hänet mahdollisesti toiseen harrastusryhmään osallistujaksi.

Vertais- ja vapaaehtoistoimijapankin toimintaa kehitetään tarpeita vastaavaksi sekä toimintaa ylläpidetään, kehitetään ja otetaan käytännön toimintatavaksi. Toimintatavat dokumentoidaan, niitä arvioidaan ja kehitetään sekä toiminnan aikana, että pohjaksi seuraavan vuoden toiminnan suunnitteluun (toimintakertomukset, prosessikaaviot, mittaristot ja toiminnankuvaukset IMS-toimintajärjestelmässä).

3.7 Parkkitoiminta perheille, joissa lapsella tai nuorella on kehitysvamma

Tilapäishoidon ohjaaja vastaa yhdistyksen parkkitoiminnasta, joka sisältää toimintaparkki- ja kotiparkkitoiminnan. Kyseessä on lapsiperheiden tukitoiminta, jonka tarkoituksena on tukea helsinkiläisten perheiden jaksamista kuormittavan arjen haasteissa. Toimintaparkki- ja kotiparkkitoiminta tarjoaa alle 20-vuotiaille kehitysvammaisille lapsille ja nuorille sekä heidän sisaruksilleen lyhytaikaista ohjausta ja hoitoa joko ryhmätoimintana tietyissä toimipisteissä tai järjestämällä ohjaajan lapsen tai nuoren kotiin. Vanhempien luona asuvien vaikeavammaisten henkilöiden kohdalla ei ole ikärajaa. Vuoden 2015 aikana on uusia perheitä tullut palvelun piiriin, erityisen hoidon ja osaamisen tarve on jatkuvaa ja kasvavaa.

Parkkitoiminta jakautuu kotiin vietävään kotiparkkitoimintaan, perheen yhteisiin alueiltoihin (Kaakon kammari ja Ystävätuvan perheilta) sekä perheen lapsille suunnattuihin lauantai-parkkeihin.

3.7.1 Kotiparkkitoiminta

Kotiparkkipalvelua voi käyttää maanantaista lauantaihin klo 8–24. Hinnat pyritään pitämään entisellään myös vuonna 2016, jotta mahdollisimman moni asiakasperhe pystyy edelleen käyttämään palvelua.

3.7.2 Toimintaparkkitoiminta

Toiminnallisia **lauantai-parkkeja** lisätään noin puolella vuodelle 2016, eli yhteensä 6–8 lauantai-parkkikertaa. Suunnitellut lauantai-parkkikerrat keväälle ovat 9.1., 19.3., 21.5. ja syksyille kertoja on suunniteltu neljä. Lauantai-parkit on tarkoitettu alle 20-vuotiaille kehitysvammaisille lapsille ja nuorille sisaruksineen. Tavoite on tarjota virikkeellistä toimintaa vertaisryhmässä. Toiminnan toteutuksen ajoitusta suunniteltaessa pyritään ottamaan huomioon ns. sesonkiajat, jolloin perheiden arki voi olla normaalia kiireisempää ja kuormittavampaa; esim. joulunaika ja loma-ajat. Lauantai-parkkitoiminta tukee perheiden jaksamista tarjoamalla lapsille ja nuorille virkistystä ja huoltajille aikaa suoriutua arjen vaatimuksista ilman lastenhoitohuolia. Lauantai-parkissa erityislapsen vahvuudet ovat toiminnan suunnittelun lähtökohtia, samoin ymmärrys lapsen erityistarpeista, kuten esimerkiksi korvaavien kommunikaatiomenetelmien käyttö osana toiminnan ohjausta. Lauantai-parkit tarjoavat perheen lapsille mahdollisuuden vertaisen kokemukseen ja onnistumiseen ja osaamiseen. Tämä mahdollistuu riittävällä ohjaajamäärällä sekä ammattitaitoisella toiminnan suunnittelulla, jossa esteettömyys ja erityisyys ovat vahvasti huomioituina.

Toimintaparkkeja järjestetään tarpeen mukaan myös yhdistyksen muiden tapahtumien ajaksi.

Kaakon kammari -illat jatkuvat Herttoniemen leikkipuiston tiloissa. Koko perheelle avoin toimintaparkki järjestetään 4 kertaa vuoden 2016 aikana. Kaakon kammari illat ovat 1.2., 7.3., 4.4., 2.5. Toiminnan tavoite on tarjota lapsille ja nuorille, joilla on kehitysvamma sisaruksineen vertaistukea ja virkistystä ohjatun toiminnan ja vapaamuotoisen leikin tuella. Vanhemmille tarjoutuu tilaisuus hengähtää kahvikupin äärellä toisia vanhempia tavaten. Vuonna 2015 uusia, pienten lasten perheitä on tavoitettu ja toiminta on kasvanut, myös pidempään toiminnasta poisolleita on palannut toiminnan piiriin. Tarve vertaistuelle ja tiedonkulun paranemiseen sekä perheiden tavoittaminen entistä varhaisemmassa vaiheessa erityislapsiperheen arkea tuo uusia lapsiperheitä toiminnan äärelle. Käynnistämme uuden perheillan loppuvuodesta 2015 Ystävätuvalla. Uusi **perheilta** pidetään perjantaisin 5–7 kertaa vuoden 2016 aikana. Ajankohta viikonloppua vasten tarjoaa mahdollisuuden osallis-

tua vertaistoimintaan myös niille perheille, jotka arjessa eivät pysty osallistumaan aikaisten aamujen ja arjen kiireen vuoksi.

Vuonna 2016 toteutetaan hyvää palautetta saanut **sisarusviikonloppu**. Sisarusviikonloppu mahdollistaa vertaisen kokemuksen lapselle, jonka sisaruksella on kehitysvamma.

Toimintaparkkitoimintaa suunnitellaan ja organisoidaan järjestämällä ohjausta ja hoitoa lapsille ja nuorille tarpeen mukaan yhdistyksen tapahtumissa ja muuhun toimintaan liittyen. Tilapäishoitajille järjestetään vuoden aikana 2–3 koulutusta mahdollisuuksien mukaan yhdistyksen muiden toimijoiden kanssa. Tilapäishoitajien työssä jaksamista, työhön sitoutumista ja motivoitumista tuetaan tarjoamalla koulutuksien lisäksi virkistystä ja keskustelumahdollisuuksia yhdistyksen tilapäishoidon ohjaajan kanssa sekä yksilö- että ryhmämuotoisesti. Yhdistyksen tilapäishoidon ohjaaja pitää aktiivista keskusteluyhteyttä tilapäishoitajiin tarjoamalla säännöllisiä puhelinkeskusteluja ja tapaamisia.

3.7 Toiminnan arviointi ja raportointi

Toimintasuunnitelmaan kuuluu lisäksi yhtenäisen arviointityökalun käyttöönotto vuoden 2016 alusta. Arviointityökalun tarkoituksena ja tavoitteena on kerätä asiakkaiden kokemustietoa, toimintojen kehittämisen tarpeita, toimintojen vahvoja osatekijöitä sekä toimintojen vaikuttavuutta asiakkaiden mahdollisimman itsenäisen elämän ja osallisuuden toteutumisesta.

4 PALVELUTOIMINTA

Palvelutoiminta jakaantuu asumis- ja päivätoimintapalveluihin. Oskarinpuiston toimintakeskus tarjoaa mahdollisuuden kuntouttavaan, virikkeelliseen ja asiakkaan yksilölliset tarpeet huomioon ottavaan päivätoimintaan laaja-alaista tukea tarvitseville kehitysvammaisille ihmisille. Oskarinpuiston päivätoimintakeskuksessa asiakaspaikkoja on noin 30. Yhdistyksen ryhmäkodeissa on yhteensä 31 autetun asumisen ja 8 ohjatun asumisen paikkaa. Lisäksi yhdistyksellä on 5 tukiasuntoa kehitysvammaisille ihmisille. Kodit tarjoavat asukkailla turvallisen ympäristön, jossa tuetaan asukkaiden kokonaisvaltaista hyvinvointia.

Palvelutoiminnassa kiinnitetään huomiota vuorovaikutustaitojen ja yksilöllisten kommunikaatiokeinojen kehittämiseen arkielämän keskellä. Yhtenä vuoden painopistealueena on kohtaaminen. Henkilökunta etsii ja ottaa käyttöön keinoja asiakkaiden itsemääräämisoikeuden tukemiseen ja vahvistamiseen. Henkilökunta toimii arjen ohjaustilanteissa yksilökeskeisen lähestymistavan mukaisesti, minkä tarkoituksena on vahvistaa asiakkaan itsemääräämisoikeutta ja osallisuutta. Tavoitteena on mahdollistaa kehitysvammaisille ihmisille vaikutusmahdollisuus omaan elämäänsä ja siihen liittyviin valintoihin, mikä mahdollistaa itsemääräämisoikeuden toteutumisen asiakkaan arjessa.

Palvelutoiminnan eri toimintoihin mahdollistetaan, etsitään ja kehitellään uusia vapaaehtoistyön muotoja yhdessä yhdistyksen vapaaehtoiskoordinaattorin kanssa. Yhdistyksen vapaaehtoistyönkoordinaattori toimii yhteishenkilönä vapaaehtoistoimijoiden ja palvelutoiminnan yksiköiden välillä.

4.1 Oskarinpuiston toimintakeskus

Toimintakeskuksen toiminta-ajatuksena on tarjota virikkeellistä ja asiakkaan yksilölliset tarpeet huomioon ottavaa päivätoimintaa. Toimintakeskuksessa käy 25–30 laaja-alaista tukea tarvitsevaa kehitysvammaista henkilöä. Asiakkaat toimivat viidessä toimintaryhmässä.

Jokaiselle asiakkaalle laaditaan henkilökohtainen ja tavoitteellinen ohjaussuunnitelma sekä YKS-toimintamallin mukainen tukiprofiili yhteistyössä asiakkaan ja asiakkaalle tärkeiden lähihenkilöiden ja yhteistyötahojen kanssa. Ohjaussuunnitelma ja tukiprofiili päivitetään ja arvioidaan vähintään vuosittain. Toiminnan tarkoitus on tukea, aktivoida ja kuntouttaa asiakasta tämän henkilökohtaisten tavoitteiden pohjalta.

Vuonna 2016 päivätoiminnan painopistealueet ovat ihmisten arvostavassa ja yksilöllisessä kuuntelevassa kohtaamisessa, vuorovaikutuksessa ja kommunikoinnissa. Jokaiselle asiakkaalle etsitään hänelle sopiva kommunikaatiokeino yhdessä asiakkaan ja lähihenkilöiden kanssa. Toiminnassa hyödynnetään kohtaamistaide-menetelmää koko toimintakeskuksen asiakkaille. Yhteisten toimintatuokioiden järjestämiseen ja suunnitteluun osallistetaan asiakkaat mukaan. Erillisten projektien avulla yhdessä asiakkaiden kanssa suunnitellaan mahdollisuuksia kokea ja aistia eri toimintoja (esim. taide, musiikki, draama). Kaikes- sa toiminnassamme ja suunnittelussa huomioimme kuntouttavan työotteen, aidon läsnä- olon ja tilanteiden rentouden.

Toimintakeskuksen henkilökuntaan kuuluu palveluvastaava, kahdeksan sosiaa- li/terveydenhuollon koulutuksen saanutta ohjaajaa, kolme avustajaa, keittäjä, ruokapalve- lu-työntekijä, osa-aikainen laitoshuoltaja ja osa-aikainen hoitoapulainen.

4.1.1 Seniorikerho

Oskarinpuiston toimintakeskuksen tiloissa kokoontuu maanantaisin ja keskiviikkoisin klo 10–13 seniorikerho. Kumpanakin päivänä kerhoon osallistuu viisi henkilöä ja yksi ohjaaja. Kerholaiset ovat työ/päivätoiminnasta eläkkeelle jääneitä kehitysvammaisia ihmisiä. Ker- hon tavoitteena on tukea eläkkeelle jääneiden kehitysvammaisten ihmisten toimintakykyä sekä järjestää heille aktivoivaa ja virikkeellistä toimintaa. Kerholaiset suunnittelevat toimin- takauden alussa toimintapäivien sisällön yhdessä ohjaajan kanssa.

Seniorikerhon rahoitus haetaan vuosittain Helsingin kaupungin järjestöavustuksen kautta. Avustuspäätökset tulevat joulukuussa, jolloin varmistuu kerhon toteutuminen vuonna 2016.

4.2 Ryhmäkodit ja tukiasunnot

4.2.1 Kankurinkulman ryhmäkoti

Kankurinkulma on 16-paikkainen autettua asumista tarjoava ryhmäkoti. Ryhmäkodissa työskentelee 10 ohjaajaa, osa-aikainen laitoshuoltaja sekä palveluvastaava, joka toimii esimiehenä myös Myllykaaren ryhmäkodissa ja tukiasunnoissa. Kankurinkulman yläker- rassa on kaksi viiden hengen ryhmäkotia: Pirta ja Poppana, ja alakerrassa on viisi yksilöl- listä asuntoa. Asukkaiden ikäjakautuma on 23–76 vuotta.

Kankurinkulman työikäiset asukkaat käyvät päivätoiminnassa, työtoiminnassa tai tuetussa työssä. Työikäisten vapaa-aika koostuu heidän itsensä suunnittelemista toiminnoista ja harrastuksista.

Ryhmäkodissa on kahdeksan eläkeiässä olevaa asiakasta ja heidän päivänsä koostuu kotona tapahtuvista askareista ja retkistä ryhmäkodin ulkopuolella. Ryhmäkodissa kehitetään ja järjestetään aktiivisesti päivisin kotona oleville eläkeläisille yksilöllistä toimintaa. Mielekäs päiväaikainen toiminta on tärkeää toimintakyvyn ylläpysymisen ja hyvän elämän mahdollistamiseksi.

Yhteistyötä senioreiden vapaa-ajan toiminnan järjestämiseksi jatketaan ja kehitetään yhdessä Helsingin Diakoniaopiston lähihoitajaopiskelijoiden kanssa. Yhteistyön vakiinnuttaminen ja kehittäminen jatkuu vuonna 2016.

4.2.2 Oskarinpuiston ryhmäkoti

Oskarinpuisto on 15-paikkainen autetun asumisen ryhmäkoti, jossa on kolme viiden hengen kotia: Tammi, Lehmus ja Vaahtera. Oskarinpuistossa työskentelee 10,5 ohjaajaa, osa-aikainen laitoshuoltaja ja palveluvastaava, joka toimii myös Oskarinpuiston toimintakeskuksen esimiehenä.

Asukkaista 10 käy kokoaikaisesti ja yksi osa-aikaisesti päivätoiminnassa. Eläkepäivistään kotonaan nauttii neljä asukasta. Ryhmäkodin yhtenä kehittämiskohteena on eläkeläisten päiväaikainen toiminta. Asukkaiden ikäjakauma on 32–72 vuotta.

Vuoden 2016 painopistealueina on kohtaaminen, johon liittyen kehitetään keskinäistä vuorovaikutusta ja yksilöllisiä kommunikointikeinoja.

4.2.3 Myllykaaren ryhmäkoti ja tukiasunnot

Myllykaaren ryhmäkoti tarjoaa ohjattua asumispalvelua kahdeksalle kehitysvammaiselle ihmiselle. Myllykaaren ryhmäkodissa ei ole yövalvontaa. Asukkaista viisi käy kokoaikaisesti ja kolme osa-aikaisesti työ- tai päivätoiminnassa. Asukkaiden ikäjakauma on 30–59 vuotta. Myllykaareissa työskentelee 4 ohjaajaa, joista yksi työskentelee 65 % työajalla.

Myllykaaren ryhmäkoti toimii Myllypurossa sijaitsevien viiden tukiasunnon tukipisteenä. Tukiasuntojen asukkaiden on mahdollista sovittujen tukikäyntien lisäksi olla yhteydessä ryhmäkodin ohjaajiin joka päivä klo 7–21 puhelimitse tai käymällä ryhmäkodilla. Tukiasuntojen asukkaille tuotetaan toimivat ja yksilölliset palvelut sekä huolehditaan heidän tukipalveluistaan heidän arkensa hyvän sujumisen mahdollistamiseksi. Tukipalvelut suunnitellaan aina yhdessä asukkaan ja hänen lähihenkilöiden kanssa. Tukiasukkaille annettavaa palvelua kehitetään jatkuvasti niin, että palvelun tarve ja tarjonta kohtaavat tehokkaasti ja laadukkaasti.

4.3 Palvelutoiminnan kehittäminen

Helsingin kaupunki kilpailutti vaikeavammaisten ihmisten asumisen sekä päivä- ja työtoiminnan vuonna 2013. Uudet puitesopimukset astuivat voimaan keväällä 2014. Näiden sopimusten puitteissa palvelutoimintaa jatketaan yhteistyössä Helsingin kaupungin asiakasohjauksen kanssa. Kilpailutuksessa tarjottiin kehitysvammaisten ihmisten päivätoiminnan lisäksi myös valmentavaa opetusta 10:lle peruskoulunsa päättäneelle kehitysvammaiselle nuorelle. Valmentavan opetuksen tavoitteena on antaa mahdollisuus saada jatko-opintoihin tai päivä- ja työtoimintaan sekä työelämään tarvittavia lisävalmiuksia ja auttaa heitä selkiyttämään tulevaisuuden suunnitelmia sekä tukea heidän oman elämänsä hallintaa.

Toistaiseksi vuosien 2014–2015 aikana ei valmentavalle opetukselle ole ollut kysyntää. Valmius toiminnan käynnistämiseksi pidetään myös vuonna 2016. Tuotetta markkinoidaan yhteistyötapaamisissa.

Yhtenä palvelutoiminnan kehittämisen perusteena on asiakkaiden tarpeiden selvittäminen. Asiakkailta tarkoitetaan sekä palvelujen käyttäjiä että tilaaja-asiakkaita. Vuonna 2016 etsi-

tään ja otetaan käyttöön keinoja selvittää asiakkaiden tarpeet, odotukset ja toiveet. Lisäksi kehittämisen perusteena ovat puitesopimuksissa edellytetyt laatuvaatimukset.

Palvelutoiminnan laajentamista suunnitellaan ja kehitetään yhdistyksen strategian mukaisesti huomioiden koko pääkaupunkiseutu ja uudenlaiset palvelujen tuottamisen muodot. Helsingin kaupunki kehittää mm. palvelusetelin käyttöön ottoa esim. tilapäishoidossa. Mahdollisuuksia laajentaa palvelutoimintaa myös uusien toimintojen muodossa suunnitellaan ja kehitetään yhteiskunnassa ilmenevien tarpeiden mukaan ja omaan toimintaan ja yhdistyksen strategiaan sovittaen.

5 HALLINTO JA HENKILÖKUNTA

5.1 Hallitus

Ylintä päätösvaltaa yhdistyksessä käyttää kaksi kertaa vuodessa kokoontuva vuosikokous. Kevätkokous hyväksyy edellisen vuoden vuosikertomuksen ja käsittelee kirjanpitolain tarkoittaman toimintakertomuksen sekä vahvistaa tilinpäätöksen. Syyskokous valitsee puheenjohtajan (joka toinen vuosi), hallituksen jäsenet ja varajäsenet sekä päättää seuraavan vuoden toimintasuunnitelmasta ja talousarviosta.

Hallitukseen kuuluu puheenjohtaja ja 5–10 muuta jäsentä sekä kolme varajäsentä. Hallitus kokoontuu vuosittain noin kahdeksan kertaa. Hallituksen sihteerinä toimii toiminnanjohtaja. Työvaliokunta ja johtoryhmä valmistelevat osan hallituksessa käsiteltävistä asioista.

5.2 Toimikunnat

Hallitus asettaa vuosittain tarpeelliset toimikunnat (esim. vapaa-ajan, asumis- ja kiinteistö-, oikeuksienvälitys- ja perhetyön toimikunnat), jotka osallistuvat oman toiminta-alueensa työn kehittämiseen ja suunnitteluun.

Hallitus voi lisäksi asettaa lyhytaikaisia työryhmiä valmistelemaan erityisiä asioita tai tekemään tarvittavia selvityksiä.

5.3 Henkilökunta

Yhdistyksellä on 53 vakituista työntekijää ja noin 200 sijaista, kerho-, kurssi- ja leirityöntekijää. Vakituudesta henkilökunnasta keskustoimistolla työskentelee 11 työntekijää, joista 5 hallinnossa ja 6 tukitoiminnoissa. Sekä yhdistyksen palvelu- että tukitoiminnoissa työskentelee joukko perehdytettyjä tuntityöntekijöitä. Yhdistyksen toimintaa tuntevien tuttujen työntekijöiden avulla pystytään takaamaan laadukas ja turvallinen palvelu.

Henkilökunnan koulutus suunnitellaan kehityskeskustelujen ja asiakkaiden tarpeiden mukaan sekä täydennyskoulutusveloitteen perusteella. Henkilöstö- ja koulutussuunnitelmat laaditaan sekä palvelutoimintaan että hallinto- ja tukitoimintaan.

Yksiköiden välinen yhteistyö ja yhteisvastuullisuus korostuvat kaikessa yhdistyksen toiminnassa. Edelleen vuonna 2016 lisätään ryhmäkotien ja toimintakeskuksen henkilöstön yhteistyötä palvelujen laadukkaan turvaamisen ja osaamisen jakamisen näkökulmista. Yhdistyksen toimintojen välistä yhteistyötä tiivistetään mm. yhdistyksen vapaaehtoistoiminnan ulottamisessa asumisen ja päivätoiminnan palveluihin. Yhteisöllisyyttä kehitetään henkilökunnan yhteisillä koulutuksilla ja virkistystapahtumilla sekä mahdollistamalla esim. työn kierto yksiköiden välillä. Kohtaamisen teema ulotetaan henkilöstön yhteistyöhön ja yhteisiin tapahtumiin.

Henkilökunnan hyvinvointia tuetaan järjestämällä yhteistä virkistystoimintaa, toimivalla työterveyshuollolla, liikunta- ja kulttuuriseteleillä sekä hoitoturvakakuutuksella ja vapaaehtoisella tapaturmavakuutuksella.

6 TALOUS

6.1 Puitesopimukset

Ostopalvelusopimukset Helsingin kaupungin kanssa vaihtuivat puitesopimuksiin vuoden 2014 keväällä. Espoon kaupungin kanssa on edelleen voimassa ostopalvelusopimus yhdestä ryhmäkotiasiakkaasta.

Helsingin kaupungin ostopalvelusopimus perhetyöstä päättyi vuoden 2014 loppuun, jonka jälkeen vuodelle 2015 perhetyöhön (= perheiden vertaistukitoiminta) saatiin rahoitus osana Helsingin kaupungin järjestöavustusta.

6.2 Avustukset

Raha-automaattiyhdistyksen kohdennettua toiminta-avustusta on haettu ystävätupatoimintaan ja perheiden vertaistukeen, koti- ja toimintaparkkitoimintaan sekä keharikaveri-, vertais- ja vapaaehtoistoimintaan sekä jatkorahoitusta vuonna 2012 alkaneeseen Vekkari, vertaisesta kaveri -hankkeeseen. RAY:ltä haettujen avustusten päätökset saadaan joulukuussa 2015.

Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveyslautakunnan myöntämää järjestöavustusta on haettu senioriklubitomintaan, seniorikerhotoimintaan, leiri- ja kerhotoimintaan, sekä perheiden vertaistukitoimintaan. Kohdennettua toiminta-avustusta on haettu Helsingin kaupungin liikuntavirastolta kerhoja täydentäviin ryhmiin. Päätökset avustusten myöntämisestä saadaan joulukuussa 2015.

6.3 Varainhankinta

Järjestötoimintaan käytettävä varainhankinta koostuu pääasiassa jäsenmaksuista. Varainhankinnan merkitys korostuu tulevaisuudessa, mihin yhtenä syynä on rahapeliyhtiöiden fuusioituminen vuoden 2017 alusta. Varainhankintaa kehitetään vuonna 2016 siten, että tutkitaan mahdollisuudet sekä yksityishenkilöiden että yhteisöjen ja yritysten osallistumisesta toimintamme tukemiseen esim. kertaluonteisten tapahtumien tai pysyvän tuen muodossa. Varainhankinnan suunnitelmaa täydennetään yhdistyksen strategian mukaiseksi vuoden 2016 alussa.

7 KIINTEISTÖT JA HUONEISTOT

Kiinteistöjen ja huoneistojen rakennusteknistä toimintaa koordinoi asumis- ja kiinteistötoimikunta. Yhdistyksellä on lisäksi sopimus teknisen isännöinnin palvelusta. Yhdistys seuraa myös asumis- ja kiinteistötoimikunnan toimesta ASU-hankkeen etenemistä Helsingin kaupungissa.

Vuonna 2016 osassa kiinteistöjä painopisteenä tulee olemaan paloturvallisuus. Helsingin kaupungin palotarkastajien syksyllä 2015 tehtyjen tarkastusten ja poistumisharjoitusten perustella tehdyt lausunnot ja toimenpidevaatimukset antavat aiheen varautua kiinteistöjen paloturvallisuuden parantamiseen. Erityinen huomio kohdistuu Myllykaaren ryhmäkodin yöaikaisen turvallisuuden toteutumiseen.

7.1 Läntinen Brahenkatu 2 ja Bulevardi 34

Yhdistyksen hallinto ja tukitoiminnat sekä ystävätupatoiminta siirtyivät vuoden 2014 lopulla Läntiselle Brahenkadulle.

Bulevardin tiloista pieni asunto (46 m²) on remontoitu ja se vuokrataan. Isomman tilan (yhdistettynä 2 asuntoa) myyntiä esitetään syyskokoukselle 28.11.2015. Syyskokouksen päätöksen mukaan edetään vuonna 2016.

7.2 Marjaniemen kiinteistöt

Marjaniemenranta 48:n ja Palopirtintie 10:n kiinteistöt on otettu käyttöön vuonna 2001. Niitä remontoidaan tarpeen mukaan. Kiinteistöillä on oma tekninen isännöitsijä.

7.3 Myllykaaren huoneistot

Kivensilmänkuja 7:n osakehuoneistot on otettu käyttöön vuonna 1997. Taloyhtiössä on tehty kuntokartoitus vuonna 2012. Huoneistoissa tehdään asukasvaihtojen yhteydessä tarpeen mukaan pintasaneerauksia.

7.4 Myllypuron huoneistot

Yhdistyksellä on Myllypurosta viisi yksiötä, jotka on vuokrattu tukiasunnoiksi kehitysvammaisille ihmisille. Huoneistoissa tehdään asukasvaihtojen yhteydessä tarpeen mukaan pintasaneerauksia.

8 TIIVISTELMÄ VUODEN 2016 PÄÄPAINOPISTEISTÄ JA TOIMENPITEISTÄ

Edellä suunnitellun toiminnan toteuttamiseksi ja toiminnan laadun ylläpitämiseksi ja parantamiseksi vuoden 2016 tavoitteet ja toimenpiteet ovat:

1. Markkinointiviestintä

Tavoitteet

- jäsenmäärän kasvu
- jäsenistön ja muiden toimijoiden osallisuuden kasvattaminen
- sisäisen viestinnän tehostaminen
- ulkoisen viestinnän uudistaminen

Toimenpiteet

- markkinointiviestintäsuunnitelman laatiminen ja sen toteuttaminen
- yhdistyksen ilmeen raikastaminen, nettisivujen kiinnostavuuden kehittäminen
- henkilöstötiedottamisen uudistaminen ja tehostaminen, IMS
- jäsentiedotteen uudistaminen

2. Kehittäminen

Tavoitteet

- toimintojen sisällöt vastaavat jäsenistön ja muiden toimijoiden tarpeisiin

Toimenpiteet

- tarpeiden kartoittaminen (osana markkinointiviestintäsuunnitelmaa)
- sisältöjen kehittäminen ja uudistaminen

3. Varainkeruu

Tavoitteet

- varainkeruun suunnittelu osana strategiaa
- uusien rahoitusmallien ja -kanavien etsiminen

Toimenpiteet

- yhteistyökumppanien kartoittaminen ja yhteistyömahdollisuuksien selvittäminen (sekä yksityiset henkilöt että yritykset ja muut yhteisöt) ja yhteistyön käynnistäminen

9 TALOUSARVIO

	TA 2016	TA 2015	TP 2014
TUOTOT			
Palvelumyynti	2 714 642	2 733 504	2 819 437
Muut maksut	46 780	40 980	46 291
Avustukset	888 292	821 526	793 245
Vuokrat	289 828	275 736	267 993
Varainhankinta	61 751	46 100	47 951
Sijoitus ja rahoitus	47 838	47 838	36 611
TUOTOT YHTEENSÄ	4 049 131	3 965 684	4 011 529
KULUT			
Palkat ja palkkiot	2 256 248	2 191 053	2 202 970
Palkkojen oikaisuerät	-9 900	-7 300	-38 139
Sosiaalimenot	523 400	515 775	504 327
Muut henkilöstömenot	131 720	134 104	114 917
Poistot	131 151	131 150	134 314
Huoneisto ja kiinteistö	361 042	374 925	260 235
Ostopalvelut ja toimisto	171 366	178 496	155 942
Tarvikkeet ja toimintakulut	318 760	318 928	260 736
Varainhankinta	8 000	8 000	9 179
Rahoituskulut	71 369	71 369	52 750
Kehittämiskulut	50 000	0	0
Tilinpäätössiirrot	0	0	196 212
KULUT YHTEENSÄ	4 013 156	3 916 501	3 953 443
TILIKAUDEN TULOS	35 975	49 183	58 089